

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 75. An & qualiter sponsalia puberum dissolvantur mutuo consensu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

licet causa sit ficta, hoc tamen facto contrahentes satis aperte consentiunt in dictam dissolutionem, Sanch. *L. 1. d. 72. n. 2.* Castrop. *p. 32. n. 2.* Menoch. *de arb. l. 2. cap. 103. n. 2.* Gutt. *c. 36. n. 18.* Idem sentiunt iidem AA. dum dictam causam adesse testarentur unus contrahentium, qui matrimonium contrahere cupit; eò quòd is ferendo hoc testimonium accuset celebrari matrimonium, quò reculatione juncta cum alterius, nimirum non optantis, aut non multum cupientis celebrari matrimonium dissenso, utraque pars mutuo consensu concurrat ad dissolvenda sponsalia. Contrarium verò est, ut iidem AA. dum is, qui renuit celebrare matrimonium, testaretur adesse impedimentum, utpote cui credendum non est; cum ejus confessio cedat in ejus favorem, & in alterius præjudicium.

2. Resp. secundò: Dum causa impediens matrimonium probanda est testi inuicem alterius, sufficit unus testis juratus, deponens, se cerò impedimentum scire, etsi criminofus sit, suamque turpitudinem alleget, nec citatus fuerit, sed à parte productus, vel etiam ex generali mandato Patochi de revelando impedimento coactus, nec publicè, & parte citata testimonium ferat, sed etiam & absque nominis publicatione, nisi fortè sponsalia essent jurata; quia tunc ob firmiorem juramenti obligationem exactius testimonium requiritur, ac proinde nomen testis coram partibus publicandum, Castrop. *l. c. n. 3.* dicens hæc omnia colligi ex *c. super eo. n. 12. de testibus. c. præterea. n. 2. h. t.* Mascard. *de probat. concl. 1035. n. 3.* Sanch. *L. 1. d. 71. n. 2.* Gutt. *c. 63. n. 2.* Cur autem in hoc casu jus contentum sit minore probatione, ratio est, quòd agatur de impediendo peccato, quòd Sponsi impediti incurterent contrahendo. Hoc non obstat, quòd ad matrimonium dissolvendum seu declarandum nullum duo testes omni exceptione majores requirantur; quia etsi tunc quoque agatur de peccato vitando, quòd tales committunt perseverando in tali matrimonio, agatur tamen etiam præterea de jure quaesito tollendo & solvendo vinculo, quòd aliàs indissolubile est, Castrop. *cit. n. 3.* quòd tamen etiam requiratur dictum unum testem debere esse juratum, ratio est, quia etsi agatur de peccato vitando, agatur tamen etiam de præjudicio tertii, juxta *c. tua. de cohabit. clericor. Sanch. l. c. n. 10.* Castrop. *n. 4.* Gutt. *l. c. n. 8.* Quòd requiratur, ut deponat ex certa scientia, ita ut non sufficiat testimonium illius de auditu, ratio est, quòd testimonium illius non esset firmius eo, à quo audivit impedimentum, qui tamen de hoc non præstitit juramentum, Sanch. Castrop. *ll. cit.* Gutt. *n. 9.* quòd ipsum tamen patitur exceptionem; nimirum quòd tale testimonium de auditu faciat plenam etiam probationem in hoc casu, si deponat de audita consanguinitate vel affinitate à duobus suis majoribus, aperte distinguens inter gradus ab utraque parte; cum ea distincta graduum computatio æquivalet certæ depositioni secundum Covar. *in 4. decret. p. 2. c. 78. 10. n. 21.* Mascard. *l. c. n. 20.* Gutt. *n. 10.* Castrop. *l. c.* qui postremus etiam addit, quòd debeat testis ille esse persona honesta, non verò vilis, quæ nequidem ad denunciandum admittitur, nisi factum ita sit clandestinum, ut aliter probari nequeat. Arg. *c. præterea. de testibus.* Cui testimonio quantum tribuendum sit, Judici arbitrandum relinquatur Sanch. *l. c. n. 12.* Menoch. *de arb. l. 2. cas. 90.*

3. Resp. tertio: Dum sponsalia sunt jurata, adhuc sufficit unus testis integer de causa impeditiva matrimonii deponens, Castrop. *n. 6.* citatis Co-

var. *ubi ante. n. 22.* Sanch. *l. c.* Gutt. *n. 7.* contra Gl. *in c. super eo. de consang. & aff. v. fame.* Palud. *in 4. d. 27. q. 1. a. 3. cas. 9. n. 27.* Ratio est, quia probatio famæ de impedimento sufficiens est ad dissolvenda sponsalia jurata, ut deciditur in *cit. c. super eo.* testis autem unus integer æquè ac efficacius probat, quàm fama, Mascard. *l. c. concl. 753.* Sanch. *l. 2. de matr. d. 45. n. 27.* cum communi, ut Castrop. *n. 6.* Ad hæc *cit. c. super eo.* expressè dicatur, unius testimonium sufficere ad solvenda sponsalia, absque eo, quòd decisio restringatur ad sponsalia jurata. Neque obstat *c. præterea. n. 2. h. t.* cum ibi relatus testis non deposuit, sed solum denunciavit impedimentum, adeoque non necessarium, quòd insuper requirebatur, impedimenti probatio. Neque in hoc casu agatur insuper de impedienda juramenti observatione. Nam de ea non agitur, uti nec de impediendo alterius jure; cum stante probatione impedimenti, non sit, seu cesset obligatio juramenti, uti & jus quaesitum Sponsorum.

4. Resp. quarto: Sufficit quoque ad solvenda sponsalia, etiam jurata, fama à fide dignis orta. Sanch. *l. c. n. 14.* Gutt. *n. 13.* Castrop. *n. 7.* Ut autem fama probet, debet esse allegata, & probata. Castrop. qui etiam contra Sanch. ait, non sufficere impedimentum notorium esse, nisi hoc ipsum notorium probetur; cum aliàs, ut Gutt. *l. c. n. 14.* Judex sententiam ferret ex notitia privata, & non publica. Quin & testes deponentes de fama debent esse jurati; cum testi non jurato in præjudicium tertii non debeat credi. Castrop. Gutt. *ll. cit.* ac denique fama non debet esse infirmata aliis clarioribus probationibus. Gutt. *n. 15.* Mascard. *cit. concl. 1035. n. 14.* Castrop. *l. c.* juxta *c. cum in tua. h. t.* qualiter juxta eundem textum infirmaretur juramento consanguineorum. Abb. Alex. *ibidem.* Sanch. *n. 17.* inò & contrahentium juramentum, se non esse consanguineos, relinquendo Judici arbitrio, quantum huic juramento tribuendum. Sanch. Gutt. Castrop. *ll. cit.* Mascard. *n. 16.* De cetero famæ, quæ est opinio majoris partis viciniae, in qua ad minimum habitant decem, conceditur hæc potestas, non verò rumor, qui est opinio minoris partis seu pauciorum, Sanch. *n. 18.* Gutt. *n. 6.* Castrop. *cit. n. 7.*

5. Resp. quintò ad probandam causam, vi cuius non impeditur matrimonium, sed solum conceditur alteri parti jus resiliendi, requiruntur duo testes; eò quòd jam non agatur de peccato vitando, sed de præjudicio tertii, uti & in aliis causis, juxta *L. ut juris jur. c. de testib. c. licet ex quadam. c. vendens. c. in omni negotio. de testib.* requiruntur duo testes. Sanch. *L. 1. d. 7. n. 7.* Gutt. *l. c. n. 17.* Castrop. *n. 8.* Laym. *l. c. c. 2. n. 12.* qui tamen frustra addit hanc limitationem: nisi timerentur infelices exitus & scandala ex tali matrimonio; quia stante eo timore sponsalia dissolvi possunt, nullà alià causâ comprobata. Castrop.

Quæst. 75. An & qualiter sponsalia puerum dissolvantur mutuo consensu.

1. Resp. ad primum affirmativè, *c. 2. h. t.* siquidem res omnis (intellige, quæ solubilis est, excipitur enim inter cetera matrimonii contractus obligationem Sacramenti indissolubilis) per quas causas nascitur, per eas dissolvi potest. *c. 1. de reg. jur. & c. omnis res. 27. q. 2.* & nihil tamen naturale est, quâ eo genere quidquâ dissolvi, quo colligatū est, *l. nihil ff. de reg. jur.*

& obli-

& obligationes, quæ consensu contrahuntur, contraria voluntate dissolvuntur. §. *nlr. Inst. quib. mod. oblig. toll.* Extenditurque hoc ipsum ad sponsalia juramento firmata; quia juramentum promissorium appositum contractui tanquam accessorium sequitur ejus naturam & conditiones. *c. quemadmodum. de jurejur.* unde sublata per mutuum consensum obligatio ortâ ex contractu Sponsalium, tollitur etiam ea, quæ est ex juramento, & priori innixa erat, utpote ejus confirmatoria. Cùmque obligatio ex contractu promissoris hanc imbitam habeat conditionem; nisi ea remissa fuerit; etiam juramentum talis contractus confirmatorium eam imbit; consequenter ab eo, in cujus favorem factum, remitti potest. Quin etiam juramentum præstitum est in honorem DEI, ita tamen, ut tota res cedat in utilitatem partis, v.g. si ex pietate juraveris, te ducturum in uxorem Titiam scæminam pauperem, potest obligationem inde contractam scæmina illa remittere; quia non aliter promissum matrimonium, quam si ei placuerit matrimonium, unde nec Deus juramentum illi adjectum acceptavit. Ac ita illa prius acceptante promissum, & dein matrimonium respuente, liber eris. Ita Castrop. p. 17. n. 4. Sanch. l. 1. d. 52. à n. 7. Pont. l. c. 9. n. 2. Gutt. c. 24. n. 1. Pith. b. 1. n. 40. Neque his opponas, c. 2. b. t. ubi dicitur, eos, qui de matrimonio contrahendo fidem dederunt, admonendos esse, ut præstitam fidem servant, si autem se invicem admittere noluerint, ne fortè inde deterius contingat, esse in patientia tolerandum &c. Si autem dissolutio patienter toleranda, jure ipso fieri nequit, & si nullam habent obligationem persistendi in sponsalibus, non tunc monendi, ut persistant. Nam melior est infelicitas *cit. cap.* quem affert Castrop. n. 3. Pith. n. 42. nimirum Sponfos monendos esse, ut fidem servant, dum non habent causam rationabilem resiliendi; cùm resiliencia illa sit levitas quædam, inconstantia & occasio obloquiorum, dum homines vulgò putant, Sponfos resiliencia violare sibi mutuo datam fidem, vel etiam juramentum. Quòd si noluerint, tolerandam esse dissolutionem, mutuo eorum consensu factam, non tanquam in se malam, sed ut minus convenientem propter dictam noram inconstantiam. Duplici enim modo aliqua à jure tolerari dicuntur. Primò permittendo aliquid (non positivè & approbativè, sed tolerantivè, & negativè non inhibendo) quod in se malum est, ad vitandum majus malum, v.g. lupanaria ad vitanda adulteria & incestus. Secundò permittendo aliquid, vel etiam approbando tanquam licitum, quod in se malum non est, est tamen minus conveniens, ad majus inconveniens, aut etiam malum vitandum.

2. Resp. ad secundum: Debet consensus ille in dissolutionem sponsalium, seu remissio obliga-

tionis notificari alteri parti, & ab illa acceptari; siquidem remissio hæc non liberat remittentem ab obligatione, quo usque ea remissio alteri parti grata non est. Et quamvis uno resiliente, pars altera fiat libera ab obligatione sua, si velit, si tamen nolit, sed velit persistere in sponsalibus, pars resiliens non deobligatur. Sanch. l. c. n. 4. Pont. l. c. n. 1. Castrop. n. 2. Pith. n. 41. Item debet ista remissio obligationis utrimque fieri spontè, & non coactè; si enim altera pars non liberè, sed minis, terroribus, vel nimia importunitate alterius ducta, & quasi coacta ab altera parte consentit in dissolutionem, pars inducens seu adigens ad hoc in conscientia manet obligata, Sanch. n. 3. Pith. l. c. de cætero etsi peccent saltem venialiter, dum utrimque liberè solvunt sponsalia sine justa causa, hæc tamen rarè deesse solet; estque etiam sufficiens, quòd utrimque defervescat calor ille amoris & affectus, quo primitus sponsalia contraxerant, placente fortè etiam magis alio, vel alia. Et hæc de dissolutione sponsalium contractorum inter puberes; qualiter enim dissolvantur mutuo consensu sponsalia contracta inter impuberes, dicitur commodius *Titul. seq.*

Quæst. 76. An pars justè resiliens à sponsalibus ob ingressum religionis, vel aliud impedimentum inculpabile teneatur comparti solvere expensas, si quas fecit in parandis nuptiis.

Resp. Probabiliter id affirmant, Gutt. *de matrim.* c. 78. n. 3. Henriq. l. 12. c. 10. *in fine.* Laym. l. c. n. 9. eò quòd contrahentes videantur se tacitè obligare ad servandos se indemnes, casu quo absque culpa sponsalia solvantur. Arg. l. *pecuniam ff. de condit. culpa datâ.* Ubi dans alicui pecuniam, ut eat Capuam, altero nondum profecto pœnitere potest, ita tamen, ut profecturo solvat expensas factas in parando itinere; eò quòd æquum non sit, ut is patiatur damnum, cùm nullum ex solutione contractus commodum reportaverit. Negant è contra æquè probabiliter, si non probabilius, Sanch. l. c. l. 5. d. 5. n. 3. Castrop. p. 33. n. 2. eò quòd id nullo jure cautum sit. Citata enim *Leg.* dans pecuniam profecturo, ideo tenetur cum servare indemnem, quia ipse pœnitere potest, non autem profecturus; & est inæqualis conditio, dum impensæ supponuntur factæ, non in favorem profecturi, sed dantis pecuniam; in sponsalibus autem uterque justè resiliere potest posito impedimento, adeoque est æqualis utriusque conditio. Ex natura etiam contractus non inferatur necessariò hæc obligatio; cùm fieri possit absque eo, quòd unus alteri obligetur ad dandas impensas; imò, ut ait Castrop. sic fieri videtur, dum aliud non exprimitur, & jus liberè resiliendi cuilibet est concessum.

C A P U T VII.

De matrimonii essentia, & essentialibus.

Quæst. 77. Matrimonium unde dictum, & quid sit?

Resp. ad primum: Matrimonium sic dictum, quia scæmina nubit, ut mater efficiatur. S. August. l. 19. *contra Faustum.* Nomen potius traxit à matre, quam à patre; quia prolis ad quam matrimonium dirigitur, mater certa parens, cùm pater sæpe sit in-

certus. Item quia scæmina gravius in eo onus sustinet, utpote prolem in utero, & extra illum suâ substantiâ alens, Castrop. *de sponsal. d. 2. p. 1. n. 1.*

2. Resp. ad secundum: Matrimonium sumptum quasi causaliter est actualis contractus, in quo personæ legitimæ consensu verbis vel signis expresso se mutuo obligant ad perpetuam vitæ societatem, & generationis usum. Pith. b. 1. n. 67. vel ut Castrop. n. 2. quo